

Olomouc dne 5.8. 2019
Č. j.: MZP/2019/570/811
Sp. zn.: 170.5.8ZN/MZP/2017/570/8
Vyřizuje: Bc. Petr Matečka
Tel.: 267 123 808
E-mail: petr.matecka@mzp.cz

Český báňský úřad
Kozí 4/748
110 01 Praha 1 – Staré Město

Závazné stanovisko k žádosti odvolacího správního orgánu o potvrzení či změnu závazného stanoviska

Ministerstvo životního prostředí jako věcně příslušný správní orgán k potvrzení či změně závazného stanoviska Městského úřadu Uherské Hradiště, odboru stavebního úřadu a životního prostředí ze dne 5. 4. 2017 č. j.: MUUH-SŽP/9014/2017/SchE ve znění závazného stanoviska Krajského úřadu Zlínského kraje ze dne 23. 5. 2017 č. j.: KUZL 34373/2017, vydaného podle ustanovení § 149 zákona č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a § 104 odst. 9 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vodní zákon“) ke stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200), na základě žádosti Obvodního báňského úřadu pro území krajů Jihomoravského a Zlínského č. j.: SBS 09782/2019/ČBÚ-20/1 ze dne 15. 4. 2019,

p o t v r z u j e

podle ustanovení 149 odst. 5 předmětné závazné stanovisko Městského úřadu Uherské Hradiště, odboru stavebního úřadu a životního prostředí ze dne 5. 4. 2017 č. j.: MUUH-SŽP/9014/2017/SchE ve znění závazného stanoviska Krajského úřadu Zlínského kraje ze dne 23. 5. 2017 č. j.: KUZL 34373/2017

Odůvodnění:

I. Shrnutí skutkového stavu věci:

Městský úřad Uherské Hradiště (dále jen „orgán prvního stupně“) jako věcně a místně příslušný správní orgán podle § 104 odst. 2 písm. c) a § 106 odst. 1 vodního zákona vydal ve smyslu ustanovení § 149 správního řádu a § 104 odst. 9 vodního zákona nesouhlasné závazné stanovisko ke stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200) ze dne 5. 4. 2017 č. j.: MUUH-SŽP/9014/2017/SchE. Podáním ze dne 28. 4. 2017 obdržel Krajský úřad Zlínského kraje (dále jen „krajský úřad“) podnět pana Františka Jampílka (dále jen „navrhovatel“) k zahájení přezkumného řízení shora citovaného závazného stanoviska. Krajský úřad ve zkráceném přezkumném řízení rozhodl tak, že nesouhlasné závazné stanovisko rozhodnutím ze dne 23. 5. 2017 pod č. j.: KUZL 34373/2017 změnil na souhlasné.

Nezákonnost souhlasného závazného stanoviska byla krajským úřadem shledána především v tom, že řeší umístění a povolení staveb souvisejících s těžbou v aktivní zóně záplavového území, přičemž uvedené skutečnosti nejsou předmětem řízení o stanovení dobývacího prostoru. Další namítanou skutečností byla ta, že záměr nebyl dle názoru orgánu prvního stupně v souladu doporučujícími pravidly Plánu pro zvládání povodňových rizik povodí Dunaje, přičemž uvedený plán je zpracován na regionální úrovni pro jednotlivá dílčí povodí. Nadto správce povodí Povodí Moravy, s. p. vydal dne 21. 9. 2015 souhlasné stanovisko, v němž uvedl, že předmětný záměr není v rozporu s plány oblastí povodí a se zájmy chráněnými vodním zákonem. Dále bylo namítáno, že o obsahu závazného stanoviska, vydaného orgánem prvního stupně nelze zjistit na základě jakých podkladů a úvah dospěl tento správní orgán k závěru, že budoucí těžebna by byla zranitelná povodněmi s následkem škod v rámci způsobu dalšího využití. Postup orgánu prvního stupně při vydávání závazného stanoviska byl navrhovatelem shledán rozporným se zásadou hospodárnosti řízení (srv. § 6 odst. 2 správního řádu), neboť vydání nesouhlasného závazného stanoviska s nezákonným odůvodněním, které vedlo k přezkumnému řízení, nebyl postupem co nejméně zatěžujícím dotčené osoby. Závazné stanovisko dle názoru navrhovatele opomíjí jeho význam ustanovení § 30 horního zákona, podle něhož je nezbytné výhradní ložiska využívat hospodárně, tzn. jejich dobýváním, jakož i úpravou a zušlechťováním vydobytých nerostů. Navrhovatel se při této argumentaci opíral o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 5. 2009 č. j.: 4 As 68/2008-138, kde se hovoří o zájmu na řádném využívání nerostného bohatství jako o zájmu veřejném, byť hornická činnost organizací může být prováděna v rámci jejich podnikatelské činnosti. V závěru pak bylo odkazováno na posouzení souladu se zájmem na ochraně vod a možným ovlivněním vodních poměrů v procesu EIA, jehož výsledkem bylo vydání souhlasného stanoviska ze dne 9. 3. 2015 č. j.: 12289/ENV/15, včetně vyrozumění o odložení podnětů k přezkumnému řízení ze dne 9. 6. 2016 č. j.: 379/430/16, 9510/ENV/16. Ministerstvo životního prostředí v tomto vyrozumění uvedlo, že zadalo zpracování kontrolního oponentního hydrogeologického posudku (Ing. Jiří Tylčer, CSc., leden 2015), kterým byly potvrzeny použité metody i závěry posouzení vlivů na povrchové a podzemní vody, obsažené v dokumentaci EIA (RNDr. Hana Koppová, prosinec 2012). Navrhovatel rovněž poukázal na pozitivní přístup správních orgánů při povolování pískovny Polešovice – Kolébky, situované ve zcela identickém prostředí. Orgány státní správy při tom vycházely ze zjištění, že uvedená těžebna nepředstavuje pro vodní zdroje, CHOPAV ani povodňové stavy riziko. V samotném závěru pak konstatuje, že povolené těžby štěrkopísků na lokalitách Polešovice – Kolébky, Moravský Písek – Podluží, stejně tak jako Nedakonice, Ostrožská Nová Ves dokládají, že těžba štěrkopísků vodárenské využití území nikterak neomezuje a správní orgány ji běžně umožňují.

Krajský úřad přezkoumal obsah nesouhlasného závazného stanoviska z hlediska zákonnosti a věcné správnosti v plném rozsahu. Hlavním důvodem pro vydání nesouhlasného závazného stanoviska označil orgán prvního stupně právě tu skutečnost, že umístěním technologického a administrativně – sociálního zázemí těžebny je porušením ustanovení § 67 odst. 1 vodního zákona, podle něhož je v aktivní zóně záplavového území zakázáno umísťovat, povolovat a provádět stavby s výjimkou vodních děl, které jsou v tomto ustanovení zákona taxativně vymezeny s tím, že shora uvedené objekty těžebny mezi tyto vyjmenované nepatří. Krajský úřad dospěl k názoru, že předmětem správního řízení ve věci stanovení dobývacího prostoru, jehož podkladem mělo být závazné stanovisko vodoprávního úřadu podle ustanovení § 104 odst. 9 vodního zákona, však není ani umístění ani povolení žádných staveb (objektů zázemí

těžebny), nýbrž vymezení území dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200).

Dalším argumentem orgánu prvního stupně bylo, že návrh na stanovení dobývacího prostoru měl obsahovat údaje, z nichž vyplývá, že se v dobývacím prostoru nebudou nacházet žádné stavby. Podle jeho názoru by však neprovedení staveb bylo v rozporu se stanoviskem EIA. Krajský úřad při přezkumu této úvahy označil názor orgánu prvního stupně za chybný, neboť stanovisko EIA umístění staveb v dobývacím prostoru nikterak nenařizuje. Toto stanovisko EIA v podmínce č. 15 pouze řeší odstavňou plochu pro mechanismy v technickém zázemí těžebny na zpevněné ploše, výškově situované tak, aby byla nad úrovní hladiny povodňových vod při Q_{100} na řece Moravě. Předmětem řízení ve věci stanovení dobývacího prostoru však povolení této zpevněné plochy není, protože není důvodu, aby byla posuzována a hodnocena v rámci řízení o vydání závazného stanoviska podle ustanovení § 104 odst. 9 vodního zákona.

K rozporu navrženého areálu těžebny s Plánem pro zvládání povodňových rizik povodí Dunaje krajský úřad uvedl, že stanovením dobývacího prostoru se odtokové poměry v území nezhorší. Pokud bude v navazujícím řízení báňského úřadu povolena těžba, pak těžební jezero podle závěrů studie Pöyry Environment a.s. „Pískovna Uherský Ostroh – zhodnocení proudění povodňových vod“, řešící ovlivnění proudění povodňových vod zařízením těžebny včetně plochy zázemí, nezhorší odtokové poměry dané oblasti, naopak po vybudování pískovny dojde k mírnému poklesu úrovně hladiny povodňového průtoku vlivem retenční kapacity prostoru těžební jámy.

Krajský úřad konstatoval, že kromě rozporů s ustanovením § 67 odst. 1 vodního zákona, který se týká umístování staveb v aktivní zóně záplavového území a rozporu záměru těžby s Plánem pro zvládání povodňových rizik povodí Dunaje, orgán prvního stupně žádné další významné důvody pro vydání nesouhlasného závazného stanoviska v jeho odůvodnění neuvedl. Orgán prvního stupně si sice vyžádal stanovisko vodoprávního úřadu Veselí nad Moravou, který se záměrem těžby vyslovil rovněž nesouhlas, opatřil si rovněž znalecký posudek společnosti GEOtest, a.s. z března 2017, avšak v závěru odůvodnění svého závazného stanoviska ozřejmil, že se při jeho vydávání o obsah těchto dokumentů neopíral, neboť investor namítal vady znaleckého posudku společnosti GEOtes, a.s., politické vazby a zaujatost společnosti Vodovody a kanalizace, a.s. Hodonín proti záměru, které se odrážely v opakovaných podnětech k přezkumu stanoviska EIA a obsahu webových stránek (členství zástupců samosprávy v představenstvu Vodovody a kanalizace, a.s. Hodonín) apod. K důvodům nesouhlasného stanoviska vodoprávního úřadu Veselí nad Moravou pak orgán prvního stupně uvedl, že svým obsahem odpovídají opakujícím se námitkám mnohých subjektů, které již byly vznášeny v průběhu procesu EIA a při vyřizování podnětů k přezkumu stanovisek EIA.

Krajský úřad v závěru uvedl, že podkladem pro změnu závazného stanoviska bylo souhlasné stanovisko EIA k záměru „Těžba a úprava štěrkopísku v Uherském Ostrohu 2“, vydané Ministerstvem životního prostředí dne 9. 3. 2015 pod č. j.: 12289/ENV/15. Dále pak souhlasné stanovisko Ministerstva životního prostředí ze dne 26. 10. 2015 pod č. j.: 24489/ENV/15 k ověření souladu stanoviska k posouzení vlivů na životní prostředí. Při vydávání změny závazného stanoviska současně vycházel z výsledků hydrogeologické studie společnosti Aquatest a.s. z roku 2010 ve znění doplnění, zpracovaného v roce 2012. Dále vycházel ze závěrů odborné studie společnosti Pöyry Environment a.s. „Pískovna Uherský Ostroh – zhodnocení proudění povodňových vod“ z února roku 2014 a oponentního posudku k hydrogeologické studii vyhotovené společností Aquatest a.s., který byl zpracován společností

AQD-envitest, s.r.o. v lednu roku 2015. Krajský úřad byl toho názoru, že žádný z těchto odborných posudků, z nichž vycházelo také Ministerstvo životního prostředí při vydávání stanoviska EIA, nepotvrdil obavy, namítané veřejností, územně samosprávnými celky a dotčenými správními orgány z toho, že by záměr těžby štěrkopísku v Uherském Ostrohu mohl mít významný negativní vliv na povrchové a podzemní vody v dotčeném území. Podle uvedených odborných posudků a stanoviska EIA potenciální negativní vliv na podzemní a povrchové vody nelze vyloučit v případě rizikových a havarijních stavů včetně povodní. Právě pro eliminaci těchto rizik byla ve stanovisku EIA uložena řada opatření. Tato opatření preventivního charakteru mají za úkol zajistit eliminaci rizika negativního ovlivnění vodních poměrů v území včetně jímacího území Bzenec-komplex tak, aby byla nevýznamná nebo akceptovatelná v kontextu s ochranou území a vodohospodářskými zájmy. Krajský úřad byl toho názoru, že pro vydání nesouhlasného závazného stanoviska podle ustanovení § 104 odst. 9 vodního zákona nebyly žádné závažné důvody, proto toto nesouhlasné závazné stanovisko změnil na souhlasné.

II. Důvody potvrzení závazného stanoviska

Ministerstvo životního prostředí, odbor výkonu státní správy VIII (dále jen „ministerstvo“), obdrželo žádost Českého báňského úřadu ve smyslu ustanovení § 149 odst. 5 správního řádu k potvrzení nebo změně závazného stanoviska, vydaného ve věci stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200). Obvodní báňský úřad pro území krajů Jihomoravského a Zlínského vydal dne 9. 1. 2019 pod č. j.: SBS 17437/2016/OBÚ-01/22 rozhodnutí veřejnou vyhláškou, kterým stanovil dobývací prostor Uherský Ostroh, evidenční číslo 7 1196, o plošném obsahu na povrchu 0,489 548 km², pro dobývání výhradního ložiska štěrkopísku Moravský Písek – Uherský Ostroh, evidenční číslo ložiska B3 010200, pro organizaci České štěrkopísky spol. s r.o., Cukrovarská 34, Praha 9 – Čakovice, IČ 275 84 534.

Proti uvedenému rozhodnutí Obvodního báňského úřadu pro území krajů Jihomoravského a Zlínského o stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh, bylo účastníky řízení, zastoupenými společnostmi Frank Bold advokáti, s.r.o. se sídlem Údolní 567/33, 602 00 Brno, IČ 283 59 640, podáno odvolání, v němž je mimo jiné napadáno i shora citované souhlasné závazné stanovisko ze dne 23. 5. 2017 č. j.: KUZL 34373/2017, vydané Krajským úřadem Zlínského kraje, odborem životního prostředí a zemědělství v kontextu s předchozím přezkoumáním nesouhlasného stanoviska Městského úřadu Uherské Hradiště ze dne 5. 4. 2017 č. j.: MUUH-SŽP/9014/2017/SchE. Vydání souhlasného závazného stanoviska předcházelo zkrácené přezkumné řízení na základě podnětu zástupce těžební organizace, toho času Františka Jampílka, Na Pruhu 335, 250 89 Lázně Toušeň, IČ 494 95 950.

Ministerstvo nadto obdrželo podáním, učiněným dne 9. 5. 2019 společnostmi Frank Bold advokáti, s.r.o., doplnění odvolacího bodu 6. odvolání proti rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh s přílohami, v němž se podrobně věnuje významu zdroje pitné vody Bzenec komplex, jednotlivým rizikům těžby na tento zdroj a rovněž závaznému stanovisku EIA, které bylo pro předmětný záměr těžby vydáno. Současně upozorňuje na stanoviska České geologické služby, týkající se střetů těžby štěrkopísku na uvedeném ložisku a ochrany podzemních vod vodního zdroje Bzenec komplex.

Nadřízeným správním orgánem je podle ustanovení § 178 správního řádu, v souladu s ustanovením § 108 odst. 3 zákona č. 254/2001 Sb., a zároveň i příslušným správním orgánem k přezkoumání předmětného stanoviska krajského úřadu dle § 149 odst. 6 ve spojení s ustanovením § 97 odst. 3 správního řádu ministerstvo.

Ministerstvo v souladu s ustanovením § 149 odst. 5 a 6 správního řádu posuzovalo napadené závazné stanovisko vydané Městským úřadem Uherské Hradiště, odborem stavebního úřadu a životního prostředí ze dne 5. 4. 2017 č. j.: MUUH-SŽP/9014/2017/SchE ve znění závazného stanoviska Krajského úřadu Zlínského kraje ze dne 23. 5. 2017 č. j.: KUZL 34373/2017 (dále jen „závazné stanovisko“) rovněž z hlediska procesního postupu, který vydání tohoto závazného stanoviska předcházelo, a neshledalo přitom žádné závažné důvody, které by indikovaly jeho rozpor se zákonem, přičemž toto stanovisko bylo přezkoumáno především z hlediska jeho zákonnosti a věcné správnosti jeho obsahu, včetně podkladů, o které se krajský úřad opíral při jeho vydávání. Ministerstvo je toho názoru, že napadené závazné stanovisko bylo vydáno v souladu s příslušnými právními předpisy, a po věcné stránce jej lze označit rovněž za správné. Ve smyslu uvedeného zjištění, tedy nebylo nutno přistoupit k aplikaci ustanovení § 149 odst. 6 správního řádu. Krajskému úřadu lze pouze vytknout, že ve věci vydal správní rozhodnutí, ač mělo být vydáno závazné stanovisko, nadto dospělo shodně s komentovanou literaturou [Vedral, Josef. *Správní řád komentář*. Praha 2006] k závěru, že rozhodnutí krajského úřadu v přezkumném řízení lze označit za tzv. procesní „hybrid“, neboť tento správní orgán vydal obsahově nové souhlasné závazné stanovisko, přičemž forma jakou uvedené závazné stanovisko vydal, má náležitosti ve smyslu ustanovení § 67 a násl. správního řádu. Opatřil jej tedy názvem správního aktu „Rozhodnutí“, výrokem, odůvodněním, stanovením okruhu účastníků řízení, poučením o odvolání apod. Ministerstvo však konstatuje, že nadbytečnost formy správního aktu, který byl krajským úřadem vydán, není zásadní vadou a nikterak nezavdává příčinu ke zrušení závazného stanoviska z hlediska jeho zákonnosti. Nicméně krajský úřad byl poučen o správném postupu při přezkoumávání závazných stanovisek a zejména pak o formě výsledného aktu, který se v takovémto přezkumném řízení závazných stanovisek vydává. Výsledkem přezkumu závazného stanoviska je vždy a pouze opět závazné stanovisko nikoliv správní rozhodnutí, kterým může správní orgán uvést veřejnost či další subjekty mající na věci zájem v omyl, a to ve smyslu otevření možnosti následného podávání opravných prostředků, což v případě závazných stanovisek, která nemohou být přezkoumávána samostatně, nýbrž pouze v odvolacím řízení společně s rozhodnutím ve věci nelze.

III. Věcné námítky podnětu

K jednotlivým důvodům změny původního nesouhlasného závazného stanoviska ministerstvo uvádí, že věcná argumentace a odůvodnění s rozvedením správní úvahy, kterou byl nadřízený krajský úřad veden, nedávají důvod přezkoumávané stanovisko označit za nezákonné. Umísťování a povolování staveb souvisejících s těžbou skutečně není předmětem řízení o stanovení dobývacího prostoru. Stanovení dobývacího prostoru ve smyslu ustanovení § 27 odst. 1 horního zákona je především vytýčením jeho hranic, plošné výměry, pozemků dobývacího prostoru a uvedením podmínek, které vyplývají jak z horního zákona, tak i z vyjádření nebo stanovisek dotčených správních orgánů. Nejedná se tedy o řízení ve věci umísťování staveb ve smyslu stavebního zákona, alespoň v této fázi řízení, které má zcela jiný shora popsaný účel. Nadto lze konstatovat, že provozní zázemí a objekty související s těžbou nemusí svým situováním zcela zásadním způsobem ovlivňovat odtokové poměry dané lokality

při průchodů povodní, jak bylo řečeno v nesouhlasném závazném stanovisku. Ustanovení § 67 odst. 1 vodního zákona sice striktně vymezuje rozsah činností i staveb, které mohou být za určitých podmínek v aktivní zóně záplavového území prováděny, včetně zákazu těžby nerostů a zemin, způsobem zhoršujícím odtok povrchových vod a provádět terénní úpravy zhoršující odtok povrchových vod, nicméně prolamuje tento zákaz v případech, kdy se jedná o těžbu šterkopísků, jejichž ložiska jsou v drtivé většině lokalizována právě v údolních nivách velkých vodních toků, tedy i v záplavových územích a mnohdy i v samotné aktivní zóně s nejpřísnějšími podmínkami pro činnosti a provádění staveb. Ministerstvo je toho názoru, že právě vzhledem k situování ložisek šterkopísku nelze jinak, nežli v každém individuálním případě zamýšlené těžby provést odborné modelování průběhu povodně a posouzení vlivu těžby a činností spojených s těžbou na odtokové poměry v dané lokalitě, včetně posouzení míry rizik tak, aby byla zajištěna dostatečná a efektivní ochrana před povodněmi a současně bylo možno v souladu s horním zákonem a podmínkami těžby hospodárně vydobýt ložisko nerostné suroviny. V těchto případech nelze postupovat jinak než navrhnout účinná opatření takového charakteru, aby všechny potenciaální aspekty těžební činnosti, které v daném území mohou nastat, byly podchyceny a účinně minimalizovány. Nutno podotknout, že vodní zákon hovoří o zákazu způsobu těžby, který zhoršuje odtok povrchových vod. Je tedy nutné zvolit takový způsob těžby, který lze z hlediska ochrany proti povodním považovat za vyhovující s minimálním vlivem na odtokové poměry, včetně organizace těžby a vhodného umístění nebo uspořádání potenciaálně rizikových objektů. Vlivy provozu těžebny byly z těchto hledisek řádně posouzeny společností Pöyry Environment a.s. ve studii nazvané „Pískovna Uherský Ostroh – zhodnocení proudění povodňových vod“ z února roku 2014. Ministerstvo konstatuje, že samotná těžba šterkopísku, stejně tak jako další s těžbou související činnosti jako je např. umístění skrývky, situace objektů souvisejících s těžbou, byly řádně a objektivně posouzeny touto odbornou institucí včetně samotného modelu průchodu povodňových vod oblastí dobývacího prostoru, resp. těžební jámy. Uvedená studie doporučila některá konstruktivní opatření zásadního významu tak, aby těžební činnost skutečně významně neovlivnila odtokové poměry při povodni s důrazem na skutečnost, že má být prováděna v aktivní zóně. Není pochyb o rozsahu a míře potřebné kvalifikace a odbornosti jak samotného zpracovatele studie, tak i objektivnosti výstupu z celkového posouzení těžby šterkopísku v záplavovém území. Se závěry studie se ztotožnil i správce povodí Povodí Moravy, s. p. jakožto odborná organizace ve svém souhlasném stanovisku, které vydal. K obdobnému závěru dospěl i krajský úřad v přezkumném řízení. Rozporu záměru těžby s Plánem pro zvládání povodňových rizik povodí Dunaje, nelze rovněž přisvědčit, neboť uvedený dokument je rozpracován pro jednotlivá dílčí povodí, tedy na regionální úrovni. Soulad nebo rozpor s tímto dokumentem je oprávněn vyjádřit pouze příslušný správce dotčeného povodí, což bylo naplněno kladným stanoviskem ze dne 21. 9. 2015. Provozovatel těžebny musí nadto mít ve smyslu ustanovení § 71 vodního zákona zpracovaný povodňový plán, jehož soulad s povodňovým plánem příslušného územního celku si je povinen nechat potvrdit. Mimo to pro provozovatele těžebny dále platí povinnosti vyplývající z ustanovení § 85 vodního zákona. Ministerstvo dále konstatuje, že samotným vymezením dobývacího prostoru, o čemž vedl báňský úřad správní řízení, nelze považovat za akt, kterým by byly ovlivněny odtokové poměry v dané oblasti, jelikož se jedná ryze o administrativní stanovení dobývacího prostoru. Jak již bylo shora řečeno, jedná se o vymezení dobývacího prostoru, jeho plochy, pozemků a stanovení podmínek pro hospodárné využití ložiska apod. Proto samotné hodnocení umístění některých objektů spojených s provozem těžebny nelze subsumovat do závazného stanoviska, vydávaného vodoprávním úřadem podle ustanovení § 104 odst. 9 vodního zákona pro potřebu báňského úřadu, za účelem rozhodnutí ve věci stanovení

dobývacího prostoru. V další fázi povolovacího procesu těžby, kdy báňský úřad povede řízení o povolení vlastní těžby, lze plně využít závěrů citované odborné studie, z nichž mimo jiné vyplývá, že k ovlivnění odtokových poměrů nedojde, naopak existenci těžebního jezera vzhledem k jeho určité akumulaci kapacity lze považovat za prvek s určitou schopností zmírnění či usměrnění povodňových průtoků. Stejně tak nedojde k významné změně směru proudění povodňových vod, za předpokladu realizace navržených opatření a respektování podmínek, za kterých lze provádět hornickou činnost.

Krajský úřad se při posuzování závazného stanoviska kromě shora uvedené studie, hydrogeologických posudků a stanovisek přidržel i výsledku procesu posuzování vlivů předmětného záměru na životní prostředí. Ministerstvo se v rámci žádosti o potvrzení nebo změnu napadeného závazného stanoviska, zabývalo v duchu ustanovení § 149 odst. 5 správního řádu, pouze a výhradně tímto stanoviskem, vydaným podle § 104 odst. 9 vodního zákona z hlediska jeho zákonnosti a věcné správnosti, přičemž se dále nezabývalo závazným stanoviskem EIA, včetně průběhu samotného procesu posuzování, který jeho vydání předcházelo. Neučinilo tak z důvodu, že samotné závazné stanovisko EIA bylo již přezkoumáváno jednak při ověřování souladu stanoviska k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí ze dne 9. 3. 2015 č. j.: 12289/ENV/15 (závazným verifikačním stanoviskem), ale především rozkladovou komisí ministra, která podnět k jeho přezkoumání sdělením komise ze dne 30. 4. 2019 pod č. j.: MZP/2018/430/216 jako nedůvodný odložila.

Ministerstvo se v rámci posouzení věci samé nad rámec přezkoumání obsahu závazného stanoviska, zabývalo i obsahem odvolání ze dne 6. 2. 2019 podaného společností Frank Bold advokáti, s.r.o. (dále jen „odvolatel“), neboť odvolání se závazným stanoviskem úzce souvisí a odvoláním Jihomoravského kraje ze dne 1. 2. 2019 proti rozhodnutí Obvodního báňského úřadu pro území krajů Jihomoravského a Zlínského č. j.: SBS 17437/2016/OBÚ-01/22 v rozsahu námitek, které se týkaly souhlasného závazného stanoviska. Odvolací námítka se v obou případech obsahově značně shodují.

Odvolatel namítá rozpor záměru těžby s ustanoveními vodního zákona týkajícími se ochrany proti povodním, konkrétně s ustanovením § 67 vodního zákona. K uvedenému nutno konstatovat, že napadené rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru, resp. jeho výrok neřeší způsob provedení objektů technického zázemí těžebny, odstavné plochy, případně dalších objektů přímo spojených s provozem těžby štěrkopísku. Uvedené stavebně technické řešení a podmínky provedení těchto objektů báňský úřad ponechává pro další podrobnější stupeň projektové dokumentace, resp. pro další řízení o povolení hornické činnosti. Ministerstvo nesdílí obdobný názor s odvolatelem, který tvrdí, že i když rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru samo o sobě ovlivnění životního prostředí negeneruje je nutno již v této fázi přípravy využití ložiska hodnotit, alespoň rámcově vlivy, které lze naplněním možnosti využití území očekávat. Ministerstvo je toho názoru, že jednotlivé vlivy, které s sebou realizace záměru těžby štěrkopísku přináší, byly řádně a v duchu zákona č. 100/2001 Sb. již posouzeny. Zcela jednoznačně se pak nelze ztotožnit s názorem odvolatele, který požaduje alespoň rámcové hodnocení jednotlivých vlivů. Termín „rámcově“ svým významem označuje kusé, částečné, povrchní posouzení, které nelze považovat za komplexní posouzení míry vlivů na jednotlivé složky životního prostředí v potřebném rozsahu. Odvolatel tímto požadavkem odporuje sám sobě, kdy na jedné straně vyžaduje komplexní a detailní posouzení věci a na straně druhé navrhuje takový rozsah posuzování, který nelze pro správní řízení ve věci použít, právě pro jeho nedostatečnost a nízkou vypovídající hodnotu. Uvedený postup nelze v žádném případě označit

za metodicky správný ani zodpovědný. Pokud není zjištěn pravý stav věci skutečně v komplexním pojetí a podrobném rozsahu, pak není možno takový postup označovat za souladný s principem předběžné opatrnosti. Odvolatel zdůrazňuje, že nesouhlasí s názorem krajského úřadu, který tvrdí, že stanovením dobývacího prostoru nedochází k umístění ani povolení žádných staveb, nýbrž pouze k vymezení území dobývacího prostoru na výhradním ložisku štěrkopísku. K argumentaci krajského úřadu se rovněž připojuje i ministerstvo, neboť z obsahu výrokové části odvoláním napadeného rozhodnutí vydaného báňským úřadem lze jednoznačně seznat, že neobsahuje žádnou zmínku o umístění či povolení staveb a objektů souvisejících s těžbou. Jak již bylo výše uvedeno, báňský úřad otázku technického zázemí těžebny ponechává pro fázi přípravy projektové dokumentace, která bude předkládána v rámci řízení o povolení hornické činnosti podle § 10 odst. 1 a § 17 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů. K takovému řízení je pak zapotřebí souhlas vodoprávního úřadu ve smyslu ustanovení § 17 odst. 1 písm. c) vodního zákona. V řízení, které předcházelo stanovení dobývacího prostoru, je rozhodováno skutečně pouze o plošném vymezení hranic dobývacího prostoru, nikoliv však o samotné hornické činnosti, resp. otvírce, přípravě a dobývání ložiska, tedy k vlastnímu provádění těžby, ale i o stavebně technickém řešení technologie, úpravy včetně objektů zázemí těžebny.

Mimo to jsou v napadeném rozhodnutí stanoveny podmínky týkající se výškového umístění zázemí těžebny nad úroveň hladiny Q_{100} , což je standardní požadavek, při jehož respektování lze příslušné objekty technického zázemí po předchozím posouzení realizovat. K tomu je nutno dodat, že těžba štěrkopísků na území České republiky probíhá v drtivé většině v údolních nivách velkých vodních toků, kde jsou lokalizována ložiska štěrkopísku. Tyto vodní toky mají vyhlášená záplavová území a těžebny anebo jejich části jsou situovány právě v těchto lokalitách, kde jsou rizika povodňových průtoků zcela reálná, proto jsou objekty technického zázemí umístěny ve většině případů právě na úroveň hladiny povodňového průtoku Q_{100} , což je možno akceptovat, a to po předchozím odborném posouzení těžební činnosti v aktivní zóně záplavových území. Ministerstvo se ztotožňuje s názorem odvolatele v tom, že vydané závazné stanovisko EIA skutečně pojednává mimo jiné rovněž o technologickém a administrativně-sociálním zázemím a o podmínkách jeho zajištění z hlediska ochrany před povodněmi i ochrany podzemních a povrchových vod před kontaminací. Krajský úřad však v odůvodnění svého závazného stanoviska pouze uvádí, že stanovisko EIA umístění staveb v dobývacím prostoru nenařizuje, což vyplývá ze samotné právní podstaty závazného stanoviska, které samo o sobě nezakládá žádná práva, tedy ani právo na umístění objektů zázemí těžebny. Proces posuzování vlivů na životní prostředí komplexně hodnotí vlivy záměru jako celku, proto rovněž obsahuje i podmínky, týkající se provedení technologického a administrativně-sociálního zázemí, nicméně tímto stanoviskem nedochází ani k umístění ani povolení těchto objektů. Pokud by tyto objekty byly čistě hypoteticky v řízení o povolení hornické činnosti vypuštěny jako nepotřebné, nemělo by to zásadní vliv ani na platnost současného závazného stanoviska EIA ani dalších navazujících řízení. Odvolatelem namítaný vnitřní rozpor souhlasného stanoviska je vytržen z kontextu. Rizikové a havarijní stavy jsou mimořádné události, které lze předem kvantifikovat, posoudit a vyhodnotit, ale jejich vznik nebo příčiny nelze blíže předvídat. Jedná se např. o mimořádný únik závadných látek, při kterém je pravděpodobnost kontaminace, která by mohla, pokud nebude včas odstraněna zvýšit míru rizika negativního ovlivnění kvality podzemních a povrchových vod reálná. Takovou událost nelze vyloučit nikdy a při žádné lidské činnosti, ať už se jedná o průmyslovou činnost, těžbu nerostů, přepravu závadných látek, činností

v zemědělství apod. Míru pravděpodobnosti vzniku takové události lze úspěšně udržovat na přijatelné hodnotě rizika pouze důslednou prevencí a efektivními opatřeními, realizovanými přímo na místě. Posouzení vlivů na životní prostředí však vzhledem ke shora uvedeným faktům musí vždy počítat s určitou mírou rizik, otázkou však je zda stanovená rizika jsou z hlediska jejich vlivu ještě akceptovatelná či nikoliv, a proto i když proces posouzení záměru dospěl k závěru, že je možné tento realizovat, byly současně stanoveny i podmínky, které mají při své realizaci udržovat daná rizika na takové úrovni, která je pro předmětnou lokalitu z pohledu zajištění účinné ochrany kvality podzemních a povrchových vod dosažitelná a přijatelná. Ministerstvo v závazném stanovisku krajského úřadu žádný vnitřní rozpor nespátřuje. Krajský úřad pouze uvedl, že podle vydaného závazného stanoviska EIA nelze některé negativní vlivy zcela vyloučit, a to právě v případě rizikových (havarijních) stavů včetně povodní. Reakcí a určitou kompenzací vedoucí ke snížení míry rizik bylo stanovení ochranných preventivních podmínek, jejichž realizací budou tato rizika eliminována, popřípadě míru rizik lze vzhledem k místním podmínkám označit za přijatelnou. Odvolateli nelze přisvědčit ani v jeho názoru, že závazné stanovisko EIA je nezákonné a nelze tedy přihlídnout k podmínkám v něm obsaženým. Jak je shora uvedeno závazné stanovisko EIA bylo jak verifikováno, tak rovněž přezkoumáno rozkladovou komisí ministra a zůstává nadále v platnosti, včetně jeho podmínek, za kterých je záměr možno realizovat bez zvýšení míry ovlivnění složek životního prostředí a veřejného zdraví, a které byly rovněž baňským úřadem vydávajícím rozhodnutí ve věci převzaty jako závazné.

Situování záměru či „výběr“ ložiska v chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV) nezávisí na libovůli toho, kdo zde chce provozovat hornickou činnost. Uvedená spojitost výskytu ložisek štěrkopísků s existencí zvodnělých struktur se zásobami podzemních vod není nahodilá, ale odpovídá struktuře, typu a charakteru geologického prostředí. Kvarterní sedimentární horniny typu štěrkopísků a písků se přirozeně tvořily vždy v údolních nivách vodních toků a zásoby podzemních vod jsou vázány na výskyt těchto propustných vrstev, díky jejich mocnosti jsou pak podzemní vody, které infiltrují z povrchových vod kvalitní a v těchto kolektorech tvoří různě vydatné zásoby. Těžba těchto surovin je pak vždy spojena s odkrytím hladiny podzemních vod. Stejně tak jako zájmy na ochraně podzemních vod, tak i zájem na hospodárném využití ložisek nerostných surovin je pak nutno právě pro svou přímou spojitost vzájemně koordinovat a harmonizovat tak, aby nevylučovaly jeden druhého, současně při dodržení určitých pravidel a opatření pro zajištění ochrany vydatnosti, jakosti a zdravotní nezávadnosti podzemních vod. I když právní předpisy v zásadě zakazují těžbu v oblastech CHOPAV, na druhé straně tuto těžbu umožňují, ale pouze v případě, kdy bude časový postup a technologie těžby přizpůsobeny možnostem následného vodohospodářského využití prostoru ložiska. Lze tedy říci, že pokud je zvolen spolehlivý a z hlediska ochrany vod osvědčený postup těžby včetně použité technologie a vytěžený dobývací prostor bude mít deklarováno následné vodohospodářské využití, pak není v zásadě nutno žádat o mimořádné opatření, jakým je souhlas vlády. V uvedeném případě podmínky byly splněny, a proto nenastala potřeba o souhlas vlády žádat. Co se týče respektování územní ochrany vodních zdrojů, kterou představují vyhlášená ochranná pásma vodních zdrojů, pak je nutno konstatovat, že tato ochrana je založena vždy rozhodnutím příslušného vodoprávního úřadu, které vedle jiných náležitostí obsahuje rovněž výčet činností v ochranném pásmu zakázaných, případně omezených. Zákaz nebo omezení některých činností v ochranných pásmech vyplývá jednak ze stupně ochrany, významu vodního zdroje a rovněž zejména z místních i geologických (hydrogeologických) podmínek, charakteristických pro to které konkrétní území. V případě ochrany vodních zdrojů Uherský Ostroh je část dobývacího

prostoru v ochranném pásmu II. stupně, přičemž rozhodnutí o jeho stanovení nijak blíže neuvádí jako zakázanou anebo omezenou činnost, jejímž předmětem je těžba nerostů. I když odvolatel poukazuje na oficiální výkladové stanovisko ministerstva k problematice těžby v CHOPAV nutno říci, že stanovisko je postaveno obecně na jednotlivých ustanoveních příslušné legislativy a vykládá základní právní mantinely pro případy, kde se prolínají zájmy ochrany vod se zájmy těžby nerostných surovin. Avšak záměr těžby v kontextu s ochranou vod je nutno vždy posuzovat v konkrétní rovině daného případu, který je díky různým faktorům a místním podmínkám do jisté míry vždy v některých otázkách specifický a nelze na něj uniformě aplikovat obecný výklad práva, aniž by nebyly identifikovány, zhodnoceny a zohledněny všechny konkrétní kvantifikované vlivy v daném území, a to i v případě, kdy těžba šterkopísku může působit dojem naprosté identičnosti. Ministerstvo nesdílí názor odvolatele, který z pochopitelných důvodů využívá k argumentaci celou škálu prostředků a zdrojů. Ministerstvo nebere jedinečnost a význam vodních zdrojů na lehkou váhu, nicméně z údajů a závěru posouzení záměru vyplývá, že těžba šterkopísku v dané lokalitě je přípustná za předpokladu splnění stanovených podmínek, realizace a dodržování efektivních preventivních opatření a obecně při respektování standardních postupů souladných s příslušnou legislativou. Z toho ministerstvo rovněž vycházelo i při přezkoumání odvoláním napadeného závazného stanoviska.

Co se týče namítaného zhoršení odtokových poměrů v dané oblasti v případě povodňových průtoků vlivem navýšení terénu, pak lze z úřední činnosti podotknout, že se jedná o standardní stavebnětechnická opatření, využívaná v případě staveb v záplavových územích, kdy dochází k navýšování terénu tak aby jeho výška odpovídala hladině povodňových vod pro průtok Q_{100} . Je zřejmé, že navýšení terénu může do jisté míry ovlivnit průběh povodně a odtokové poměry dané lokality. Nicméně tyto změny ve výškové konfiguraci terénu, případně vlivy staveb jsou předmětem modelování průběhu povodně metodou výpočtu průběhu hladin nerovnoměrným neustáleným prouděním. Ministerstvo je toho názoru, že uvedený záměr byl odborně posouzen včetně objektů zázemí i terénních úprav a navýšení terénu ve shora uváděné studii, zpracované společností Pöyry Environment a.s. pod názvem „Pískovna Uherský Ostroh – zhodnocení proudění povodňových vod“, případně je možno rovněž odkázat na kladné stanovisko správce povodí, který modelování ovlivnění průběhu povodně rovněž využívá pro závěry a doporučení, které jsou pak obsahem jeho stanovisek. Odvolatel své tvrzení o jednoznačném zhoršení odtokových poměrů změnou výšky terénu kolem těžebny nepodložil žádným relevantním důkazem, že by tomu skutečně tak mělo být. Co se týče skrývky a dalších odplavitelných materiálů navrženým řešením je jejich včasný a pravidelný odvoz s tím, že těžební organizace je povinna zpracovat povodňový plán, jehož obsahem musí být rovněž zásady a postupy řešení takovýchto otázek. Četnost dopravy a její vliv z hlediska hluku, ochrany ovzduší i vhodných tras byla předmětem procesu EIA, neboť skutečnost, že ložisko je situováno v záplavovém území je obecně známa již od počátku.

Ke kontaminaci povrchových vod povodňovými vodami, které mohou být znečištěny různými cizorodými látkami, v průběhu velkých povodní skutečně dochází, čemuž nelze do jisté míry zabránit. Pozitivum lze spatřovat v tom, že od roku 1997, kdy v povodí řeky Moravy proběhla katastrofální povodeň, přičemž v té době nebyla nijak zásadně propracovaná účinná protipovodňová ochrana, došlo v průběhu let k rapidním změnám jak stavebně technického charakteru, tak v organizaci protipovodňové ochrany, systému varování, celkové připravenosti a řízení povodní. V době povodně v roce 1997 skutečně došlo k masivním splachům různých závadných látek zejména z průmyslových objektů. V současné době však díky propracovanému systému organizace a řízení protipovodňové ochrany a povinností zpracování povodňových

plánů průmyslových závodů a dalších nemovitostí, včetně zásad zajištění látek závadným vodám proti jejich úniku apod. je situace mnohem příznivější. K namítané kontaminaci povrchových vod povodňovými vodami nutno říci, že z praxe je znám takový případ, kdy po povodni musely být odstaveny jednotlivé vrty prameniště pro jejich neschopnost provozu, a pro zásobování byla odebírána voda z těžebního jezera, které bylo chráněno valy z odtěžených nadložních vrstev. Lze dále dovodit, že i když povodňové vody obsahují mnohé cizorodé látky, jejich celková koncentrace v tak značném objemu nepředstavuje významná rizika, nehledě k tomu, že infiltrací přes mocné štěrkové a pískové vrstvy tyto vody ztrácejí významnou část kontaminantů.

Odvolatel spekuluje o možném použití chemických látek typu flokulantů pro praní štěrkopísku. Ministerstvu není známa technologie úpravy vytěženého kameniva, která by uvedené chemické látky a procesy typu flokulace, flotace apod. při klasické úpravě štěrkopísku používala. Těžební organizace využívají při úpravě zejména fyzikálních či mechanických procesů, kdy je vytěžené kamenivo vypíráno vodou a následně mechanicky tříděno podle velikosti zrna na jednotlivé frakce. Využití chemických látek při těchto procesech, které namítá odvolatel je nepodloženo a jeho tvrzení on sám nikterak nedoložil žádným faktickým příkladem využití flokulačních činidel při úpravě kameniva.

K nedostatečnosti odůvodnění závazného stanoviska, které je krajskému úřadu odvolatelem vytýkáno, že se v některých otázkách odkazoval na podklady, z nichž při přezkumu vycházel, nutno podotknout, že se jedná o odborné studie, zpracované osobami s příslušnou autorizací, které se podílely na hodnocení jednotlivých vlivů záměru a jsou relevantními podklady, o jejichž závěry mimo jiné krajský úřad opírá výsledek přezkumného řízení. Tento procesní postup nelze považovat za nestandardní, vadný či nezákonný, neboť obsah všech citovaných odborných podkladů je odvolateli dostatečně znám z řízení, která předcházela vydání závazného stanoviska, přinejmenším z procesu posuzování vlivů na životní prostředí. Krajský úřad se řídil právními předpisy, správní úvahou a při hodnocení odborných otázek vycházel z jemu dostupných podkladů, což je v souladu s běžnou praxí správních orgánů, kdy mnohé odborné materiály představují významnou, či zcela zásadní a pro správní činnost nenahraditelnou část podkladů. Z postupu krajského úřadu je tak patrné, že se podrobně seznámil s obsahem správního spisu a veškerými dalšími odbornými podklady pro vydání závazného stanoviska a v průběhu řízení objektivně hodnotil jednotlivá fakta a závěry, jako součást své správní úvahy při vydávání předmětného stanoviska. V odůvodnění pak uvedl zejména ty skutečnosti, které jsou klíčové z hlediska zájmu na ochraně vod. Krajský úřad tak reagoval zejména na vznesené námítky odvolatele, týkající se především umístění objektů technologického a administrativně-sociálního zázemí, včetně odstavné plochy v záplavovém území a dále pak na namítaný rozpor s Plánem pro zvládání povodňových rizik povodí Dunaje. V závěru pak podpůrně odkázal na odborně zpracované podklady, které se konkrétně zabývají těmito aspekty. Ministerstvo v tomto ohledu neshledalo, že by odůvodnění odvolatelem napadeného správního aktu bylo nedostačující a v přímém rozporu s ustanovením § 68 odst. 3 správního řádu. Odvolateli nelze rovněž přisvědčit, že souhlasné závazné stanovisko je vadné, nepřezkoumatelné a nezákonné.

Ministerstvo jako orgán nadřízený příslušnému správnímu orgánu, který odvoláním napadené závazné stanovisko vydal, si vyžádalo od krajského úřadu vyjádření k předmětné věci. Z tohoto vyjádření ze dne 5. 6. 2019 č. j.: KUZL 36413/2019 plyne, že báňský úřad napadeným rozhodnutím stanovil plošně rozsah dobývacího prostoru Uherský Ostroh. Předmětem řízení, které vydání tohoto rozhodnutí předcházelo, však nebylo umístění ani povolení žádných staveb a objektů souvisejících s těžbou (technologické a administrativně-sociální zázemí těžebny).

Krajský úřad rovněž považuje argumentaci odvolatele ve smyslu, že zamýšlená těžba je v příkrém rozporu se zájmy ochrany vod, protože v jejím důsledku dojde ke zvýšení zranitelnosti využívaného vodního zdroje a nelze tudíž vyloučit zhoršení jakosti jímané vody za irelevantní. Vznesené námitky odvolatele věcně směřují proti doposud nepovolené hornické činnosti, tedy vlastní těžbě, přičemž současné řízení a rozhodnutí o vymezení dobývacího prostoru má jiný účel a tyto námitky jsou proto liché. Rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru je svým způsobem čistě administrativní akt, kterým jsou pouze vymezeny hranice dobývacího prostoru v souvislosti s pozemky, na kterých by měla budoucí těžba probíhat, nelze tedy brojit proti uvedenému řízení a vydanému rozhodnutí, neboť jeho vydáním fakticky nemůže dojít k ohrožení veřejných zájmů chráněných vodním zákonem, tak jak odvolatel tvrdí. Současně dále uvádí, že pro řízení ve věci povolení hornické činnosti bude zapotřebí souhlasu vodoprávního úřadu ve smyslu ustanovení § 17 odst. 1 vodního zákona, a to podle písmen a), c) a e). V závěru krajský úřad uvádí, že stanovením dobývacího prostoru se žádná činnost nepovoluje a proto souhlas podle citovaného § 17 vodního zákona vydá příslušný vodoprávní úřad, který bude v rámci řízení hodnotit jednotlivé vlivy hornické činnosti v kontextu s ochranou zájmů podle zvláštních právních předpisů (vodního zákona), tedy zda uvedený souhlas vydat či nikoliv. Námitky odvolatele proto krajský úřad ve svém vyjádření nepovažuje za důvodné.

Vzhledem ke skutečnosti, že většina těžebních jezer v chráněných oblastech přirozené akumulace vod je využívána k vodohospodářským účelům, zejména pak k odběru vod pro zásobování obyvatelstva a mnohdy na uvedené těžební prostory navazují i jímací území se zdroji podzemních vod, ministerstvo oslovilo přípisem ze dne 14. 6. 2019 č. j.: MZP/2019/570/767 na dvě desítky náhodně vybraných vodárenských společností, u kterých předpokládalo využití takto lokalizovaných zdrojů vody k zásobování obyvatelstva s žádostí o sdělení k havarijnímu zhoršení jakosti nebo vydatnosti podzemních a povrchových vod v jimi provozovaných jímacích územích, přímo hydraulicky souvisejících s dobývacími prostory štěrkopísku, případně havarijní zhoršení povrchových vod odebíraných přímo z těžebních jezer. Uvedené informace se týkají dvou otázek, a sice (i) zásadních havarijních změn jakosti, vydatnosti a zdravotní nezávadnosti, způsobené jak antropogenní činností, tak i (ii) přírodními faktory (povodně) v období za posledních 10 let. Ministerstvo je přesvědčeno, že v praxi probíhá vodohospodářské využití vytěžených dobývacích prostorů bez vyšších potencionálních rizik zásadních změn jakosti nebo vydatnosti zdrojů podzemních nebo i povrchových vod určených k zásobování obyvatelstva. Nadto jsou známy případy, kdy odběr povrchových vod z dobývacího prostoru pro vodárenské účely probíhá bez významných vlivů, současně vedle stále probíhající těžby štěrkopísku. Účelem požadovaných informací o četnosti a rozsahu případného havarijního zhoršení jakosti, vydatnosti nebo zdravotní nezávadnosti podzemních a povrchových vod odebíraných pro vodárenské účely je získání souboru objektivních údajů od provozovatelů přímo z praktického užívání zdrojů pitné vody v oblastech s ukončenou či stále probíhající těžbou štěrkopísku nebo písků. Ministerstvo obdrželo sdělení k předmětné věci od těchto vodárenských společností: Moravská vodárenská, a.s. Olomouc, Vodovody a kanalizace Hodonín, a.s., Vodovody a kanalizace Přerov, a.s., Šumperská provozní vodohospodářská společnost, a.s. Šumperk, Vodovody a kanalizace Kroměříž, a.s., ČEVAK a.s. České Budějovice, Vodovody a kanalizace Zlín, a.s., Vodovody a kanalizace Pardubice, a.s., CHEVAK Cheb, a.s., Vodohospodářská společnost Sokolov, a.s., Vodovody a kanalizace Hradec Králové, a.s., Severočeské vodovody a kanalizace, a.s. Teplice, Brněnské vodárny a kanalizace, a.s. Brno a Slovácké vodárny a kanalizace, a.s. Uherské Hradiště. Ze zaslaných odpovědí na dvě položené otázky, zcela jednoznačně vyplývá, že v drtivé většině případů ať už se jedná o odběry

podzemních vod z vrtů v jímacích územích, situovaných v blízkosti dobývacích prostorů, anebo o odběry povrchových vod z jezer vzniklých dobýváním štěrkopísku nebo písků po ukončení těžby anebo i v současnosti s probíhající aktivní těžbou, nebylo za posledních 10 let zaznamenáno žádné havarijní zhoršení či závažné negativní ovlivnění jakosti, vydatnosti nebo zdravotní nezávadnosti odebíraných vod. Pouze v několika málo případech byly zaznamenány zvýšené obsahy některých pesticidních látek a jejich metabolitů, což je spojeno s nadlimitním užíváním těchto látek na ochranu rostlin na intenzivně obhospodařovaných plochách, zejména ve spojitosti s pěstováním řepky, kukuřice a cukrovky. Nicméně tendence zvyšování koncentrací těchto látek obecně je celorepublikovým problémem nejen ve vodách, určených a využívaných k zásobování obyvatelstva s tím, že v počtu sledovaných pesticidních látek došlo v době nedávno minulé k úpravě legislativy v oblasti ochrany veřejného zdraví, ale také v půdě a povrchových vodách či podzemních vodách, které nejsou využívány pro zásobování obyvatel pitnou vodou. Stejně tak lze hovořit o kontaminaci podzemních nebo povrchových vod vlivem povodní, kdy většina vodárenských společností, jejichž regiony byly zasaženy povodní v roce 1997, uvádí, že tato mimořádná živelní katastrofa ovlivnila nejen povrchové vody, ale na určitou dobu vyřadila z provozu i zdroje podzemních vod – vrty, studny a jednotlivá prameniště. Po této povodni již nedošlo k žádnému významnému ovlivnění jakosti či zdravotní nezávadnosti zdrojů podzemních vod, což shodně odpovídá i argumentaci ministerstva o mnohem vyšší a sofistikovanější připravenosti, zvládnutí rizik povodní a dokonalejšímu systému řízení povodňové ochrany, které byly od události v roce 1997 zavedeny. V závěru lze konstatovat, že z hlediska praktického dlouhodobého využívání vodních zdrojů v blízkosti těžby štěrkopísku a písků, anebo odběrů povrchových vod přímo z těžebních jezer jsou námitky, obavy či katastrofické scénáře, prezentované odpůrci řízení o stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh zcela neadekvátní dané situaci, tendenční a záměrně nadměrně dramtizovány.

IV. Závěr

V závěru ministerstvo konstatuje, že posoudilo odvoláním napadené závazné stanovisko, s tím, že neshledalo zákonné důvody, pro které by bylo nutno aplikovat ustanovení § 149 odst. 6 správního řádu a závazné stanovisko ve smyslu ustanovení § 149 odst. 5 správního řádu potvrdilo. Při přezkoumání podaného podnětu a jednotlivých navrhovatelem uvedených důvodů byl kladen důraz jak na procesní stránku řízení, která vydání závazného stanoviska předcházela, tak i na jeho soulad s právními předpisy, včetně odborného přezkoumání jeho věcného obsahu. Námitky vznesené navrhovatelem v odvolání proti rozhodnutí Českého báňského úřadu ze dne 9. 1. 2019 č. j.: SBS 17437/2016/OBÚ-01/22, kterým bylo napadeno zmíněné závazné stanovisko, byly řádně, srozumitelně a vyčerpávajícím způsobem odůvodněny a vypořádány. Ministerstvo při závěrečné úvaze, zda závazné stanovisko potvrdit nebo změnit, obsah tohoto závazného stanoviska posuzovalo především z hlediska jeho zákonnosti, tedy jeho souladu se základními zásadami činnosti správních orgánů, zakotvenými v ustanovení § 2 – § 8 správního řádu. Nadto byl obsah napadeného závazného stanoviska posuzován rovněž z hlediska jeho věcné správnosti, tedy zda závazné stanovisko mělo být s ohledem na veřejné zájmy, které je příslušný dotčený správní orgán povinen chránit, vydáno v té podobě, v jaké bylo vydáno.

Ministerstvo se v rámci posuzování obsahu odvoláním napadeného závazného stanoviska mimo jiné již dále nezabývalo dalšími závaznými stanovisky, vydanými v rámci záměru stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh, zejména pak závazným stanoviskem EIA, které bylo již

v předchozích řízeních podrobena přezkumu. K obsahu závazného stanoviska EIA z hlediska ochrany vod lze pouze dodat, že veškeré potencionální vlivy budoucí těžby štěrkopísku byly řádně a v souladu s právními předpisy identifikovány, kvantifikovány a posouzeny. V rámci posouzení vlivů záměru na životní prostředí ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb., byly zpracovány odborné studie a posudky (Koppová 2012 a 2015, Pöyry Environment a.s. 2013), jejichž závěry neshledaly míru rizik pro stávající zdroje podzemních a povrchových vod jako významnou. Ministerstvo nadto v rámci uplatnění principu předběžné opatrnosti zadalo zpracování dalšího posudku (Tylčer 2015), jehož závěr potvrdil předchozí výsledky zpracovaného posouzení (Koppová 2012 a 2015). Ministerstvo se v rámci přezkoumání obsahu závazného stanoviska nezabývalo ostatními posudky, předkládanými dalšími účastníky, neboť má za to, že posuzovaná problematika se tímto stává značně nepřehlednou, kdy jednotliví zpracovatelé dalších posudků zpochybňují metodiky, modely a výpočty autorů posudků, které byly relevantními podklady v procesu posuzování vlivů na životní prostředí a tím i do značné míry vnáší do závěrů odborného posouzení, pro zachování objektivitu, filozofie, základních principů a důvěryhodnosti veřejného procesu posuzování názorové rozpory a polemiky. V závěru lze odkázat na konstantní judikaturu, konkrétně na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2017 č. j.: 7 As 51/2016 – 221, kde bylo konstatováno, že: *...„smyslem procesu posuzování vlivů na životní prostředí není vyhodnotit proveditelnost posuzovaného záměru, ale identifikovat, popsat a vyhodnotit jeho možné vlivy a na ně reagovat stanovením případných podmínek k jejich eliminaci či zmírnění...“*, k čemuž v rámci posuzovaného záměru v oblasti ochrany vod také došlo. Je nutno rovněž zdůraznit, že posouzení vlivů na životní prostředí probíhá ještě před samotnou realizací záměru, a proto nemohou být s jistotou určeny některé konkrétní vlastnosti záměru. Stanovisko EIA toliko stanovuje požadavky na ochranu životního prostředí a veřejné zdraví v tom směru, že záměr bude možno realizovat pouze za předpokladu, že budou důsledně respektovány stanovené podmínky k eliminaci vlivů na jakost a vydatnost podzemních a povrchových vod využívaných pro vodárenské účely. NSS ve shora citovaného rozsudku vyjádřil názor, že: *...„stanovilo-li stanovisko EIA podmínky, které eliminují určité vlivy na životní prostředí, není podstatné, zda bude navrhovatel záměru schopen těmto podmínkám dostát. Buď záměr realizuje při splnění těchto podmínek, anebo jej nerealizuje vůbec. V obou případech bude dosaženo účelu posouzení vlivů na životní prostředí (zajištění trvale udržitelného rozvoje; viz § 1 odst. 3 zákona o posuzování vlivů) a zároveň dodrženy základní principy procesu EIA...“*.

Nadto ministerstvo v rámci získání informací z hlediska dlouhodobého praktického vodohospodářského využívání jímácích území, situovaných v blízkosti těžby štěrkopísku a hydraulicky propojených s těžebními prostory či odběrů povrchových vod přímo z těžebních prostor oslovilo více jak dvacítku vodárenských společností, které požádalo o sdělení negativních vlivů těžby na jakosti zdravotní nezávadnosti či vydatnosti jimi odebíraných podzemních nebo povrchových vod. Z 22 vodárenských společností 4 sdělily, že uvedený případ se jich netýká, neboť jejich vodní zdroje mají situovány mimo těžební oblasti, 13 vodárenských společností využívající vodní zdroje v blízkosti těžebních lokalit anebo přímo odebírajících z těžebních jezer potvrdilo, že žádné významné či havarijní zhoršení jakosti, zdravotní nezávadnosti anebo vydatnosti vlivem těžby štěrkopísku nebo písku v bezprostředním okolí těchto zdrojů nezaznamenali stejně tak jako zhoršení kvality vody po povodních, kromě katastrofické povodně v roce 1997, 4 dotázané společnosti své odpovědi do vydání tohoto závazného stanoviska nezaslaly a u 1 obsah odpovědi neodpovídal položeným otázkám. Z uvedeného je zřejmé, že statisticky dostatečně velký vzorek oslovených provozovatelů či vlastníků vodních zdrojů nemá žádné zásadní negativní zkušenosti s využíváním těchto zdrojů ovlivněných těžbou

či pozdějšími vlivy po ukončení těžby. Ministerstvu tedy v závěru a v návaznosti na shora uvedené skutečnosti, včetně informací o provozu zdrojů podzemních a povrchových vod pro zásobování obyvatelstva, nezbylo než konstatovat, že předjímané významné negativní ovlivnění zdrojů podzemních a povrchových vod a odvolatelem prezentované katastrofické scénáře dopadu těžby na vodní zdroje v dané oblasti se nalézají pouze v teoretické rovině a lze je rovněž označit za tendenční. Ministerstvo na základě dostupných podkladů, správního spisu a shora uvedených skutečností potvrdilo platnost odvoláním napadeného závazného stanoviska krajského úřadu.

Ing. Bc. František Ondráš
ředitel odboru výkonu státní správy VIII
podepsáno elektronicky

Na vědomí:

- Krajský úřad Zlínského kraje, Odbor životního prostředí a zemědělství, třída Tomáše Bati 21, 761 90 Zlín
- Frank Bold Advokáti, s.r.o., Údolní 567/33, 602 00 Brno